

maculaVisie

mei | 2022 | nummer 2 | jaargang 29 | Thema Preventie, behandeling en onderzoek:
nu en in de toekomst Deel 2

“In het hart, uit het zicht”

Activiteiten Maand van de Macula van start!

Droge LMD

Achtergrond en toekomstperspectief

Natte LMD

Huidige behandelingen en de toekomst

Juvenile MD - Vitamine A en netvliesandoeningen

De functie van deze essentiële vitamine voor ons netvlies

Twee veelbelovende onderzoeksmethoden

Kunstmatige intelligentie voor screening en monitoring van LMD en Netvlies-op-een-Chip als onderzoeksmodel

Het informatieblad over
macula-degeneratie

Colofon

Secretariaat MaculaVereniging

Het secretariaat is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 08.30-17.00 uur op telefoonnummer 030-298 07 07. U kunt hier terecht voor vragen over het lidmaatschap, adreswijzigingen en opzeggingen.

Per e-mail kan dit ook naar: ledenadministratie@maculavereniging.nl.

Macula-infolijn

Het telefoonnummer 030-298 07 07 is ook het eerste contact met de Macula-infolijn. Vragen die u stelt worden genoteerd. En voor de antwoorden of het luisterend oor wordt u door een ervaringsdeskundige vrijwilliger van de Macula-infolijn zo spoedig mogelijk teruggebeld.

Vragen per e-mail kan ook naar: macula-infolijn@maculavereniging.nl of schrijven naar: MaculaVereniging, Postbus 3071, 1801 GB Alkmaar.

Redactie en medewerkers

Renée Braams, Maarten Copper, Peter Derks, Frans Strijk, Bram Harder. Kopiëren, uitzenden of openbaar maken van tekst is alleen toegestaan met bronvermelding.

De MaculaVisie bevat eigen bijdragen van de redactie en deskundigen, evenals selecties uit andere media. De redactie verklaart de tekst zorgvuldig te hebben samengesteld, maar staat niet in voor de volledigheid ervan of eventuele fouten en aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor schade als gevolg van handelingen of beslissingen, gebaseerd op de inhoud van de tekst.

Wilt u reageren op de inhoud van de MaculaVisie of kopij insturen, dan kan dit naar: Redactie MaculaVisie, Postbus 3071, 1801 GB Alkmaar, redactiemv@maculavereniging.nl.

MaculaVereniging

Het lidmaatschap van de MaculaVereniging bedraagt € 32,50 per jaar, het wordt aangegaan voor het kalenderjaar en automatisch verlengd. Niet-leden die de MaculaVisie willen ontvangen, kunnen voor € 32,50 een jaarabonnement afsluiten. Wilt u opzeggen dan moet dit schriftelijk of per e-mail vóór 30 november.

MaculaVisie

De MaculaVisie is het informatieblad van de vereniging en verschijnt vier keer per jaar in zwartdruk, op Daisy-cd, via de Webbox en via e-mail. Eén leesvorm (zwartdruk of digitale versie) is inbegrepen bij het lidmaatschap. Een tweede leesvorm kost € 10 extra per jaar.

MaculaVereniging op Facebook

Er zijn vier Facebook-groepen: de algemene Facebook-pagina, JMD Plaza, JMD Ouders en LMD Plein. Lid worden? Ga naar uw eigen Facebook-account, typ in het zoekvenster de groep in, kies de pagina die wordt gevonden en vraag het lidmaatschap aan.

Bankrek.nr: NL 85 RABO 03 75 92 15 40

(ISSN1570-6877)

Bestuur MaculaVereniging

- Voorzitter a.i.: Heleen Schoots-Wilke, voorzitter@maculavereniging.nl
- Secretaris a.i.: Karin Terbraak, secretaris@maculavereniging.nl
- Penningmeester: Monic Jansdam, penningmeester@maculavereniging.nl
- Informatie & communicatie: Heleen Schoots-Wilke, communicatie@maculavereniging.nl
- Voorlichting & contact: Peter Derks, voorlichting@maculavereniging.nl
- Juvenile macula-degeneratie (JMD): Karin Terbraak, jmd@maculavereniging.nl
- Bestuurslid Toegankelijkheid: Roger Ravelli, project@maculavereniging.nl

Kopijdata 2022

MaculaVisie nr. 3
inleveren kopij voor laatste week juli,
bij de leden laatste week september.

Advertentietarieven 2022

achterzijde € 750
1/1 pagina € 675
1/2 pagina € 375
1/4 pagina € 205
1/3 pagina liggend € 235
2/3 pagina liggend € 480
4x dezelfde advertentie in alle nummers
10% korting.

Ja, ik...

- word lid van de MaculaVereniging en ontvang het welkomstpakket en vier keer per jaar de MaculaVisie
- word donateur   wil meer informatie

Deze strook opsturen naar:

MaculaVereniging
Antwoordnummer 237
1800 VB Alkmaar

(een postzegel is niet nodig)

Uw gegevens:

naam:	plaats:	
voorletters:	tel. nr.:	
man/vrouw	e-mail:	
straat:	geb.jaar:	
.....	banknr.:	
huisnr.:	datum:	handtekening: .....
postcode:	.....	.....

Inhoudsopgave

Redactioneel

05 Van de redactietafel

Vereniging

09 Van de bestuurstafel

11 Maand van de Macula

Rubriek?

07 Claude Monet, Schilderen als het
zicht minder wordt

Thema Preventie, behandeling en onderzoek: nu en in de toekomst

16 Overzicht van de artikelen in
MaculaVisie, 2022, nr. 1 en nr. 2

17 Droge leeftijdsgebonden
maculadegeneratie: achtergrond en
toekomstperspectief

23 Natte leeftijdsgebonden
maculadegeneratie: huidige
behandelingen

27 Natte leeftijdsgebonden
maculadegeneratie: de toekomst

29 Rol van vitamine A bij netvlies
aandoeningen

34 Kunstmatige intelligentie voor
leeftijdsgebonden maculadegeneratie

38 Netvlies-op-een-Chip

Nieuwsbrief Oogfonds/Maculafonds

41 Oogcontact

Advertenties

06 Macula Support & Maxim Eyes

08 Vitaminen op Recept

10 Passend Lezen

15 Oogvitaal

22 Iris Huys

26 Lexima Reinecker Vision

44 Vo-Box

Belteam

Voor informatie en lotgenotencontact kunt u een gesprek aanvragen met het Belteam. Een verzoek hiertoe kunt u richten aan het secretariaat in Alkmaar, tel. 030-298 07 07. Eén van de leden van het Belteam neemt dan zo spoedig mogelijk contact met u op.

Macula-infolijn

Voor vragen over hulpmiddelen, maculadegeneratie, ooginjecties etc. kunt u contact opnemen met de vrijwilligers van de Macula-infolijn. U wordt niet rechtstreeks met de vrijwilliger doorverbonden. Uw vraag wordt genoteerd en het secretariaat in Alkmaar stuurt deze met een terugbelverzoek door.

Tel. 030-298 07 07 of e-mail
macula-infolijn@maculavereniging.nl.

Advies van de MaculaVereniging

Laat, voordat u de aankoop van een hulpmiddel of apparaat doet, eerst duidelijk uitleg geven over de mogelijkheden van het apparaat, zodat u krijgt wat u verwacht als u tot aanschaf overgaat. Met betrekking tot voedingssupplementen en medicijnen geeft de MaculaVereniging één duidelijk advies: overleg, voordat u een voedingssupplement of medicijn aankoopt, eerst met uw oogarts. In de Richtlijn LMD voor oogartsen is een passage opgenomen over voedingssupplementen, zie www.maculavereniging.nl.

Van de redactietafel

Geschreven door Bram Harder, hoofdredacteur

Het is juni; de Maand van de Macula met het motto **“In het hart, uit het zicht”!**

Heleen Schoots vertelt uitgebreid wat het doel is van deze maand en welke activiteiten u kunt verwachten.

In dit nummer vindt u het programma voor het Macula Symposium op 10 juni 2022 in De Flint te Amersfoort.

Tevens ook het programma voor de Macula-dag op 24 juni 2022 in het Evoluon te Eindhoven.

Claude Monet schilderde het laatste deel van zijn leven met toenemende slechtziendheid. Een indringend portret van dr. Pandelis Fotiou.

Deze MaculaVisie en ook het vorige nummer zijn echte bewaarnummers en gaan over het thema “Preventie, Behandeling en Onderzoek: nu en in de toekomst.

In MaculaVisie, 2022, nr 1 vindt u Deel 1 met artikelen over voeding en leefstijl, genterapie en stamceltherapie. In dit nummer, Deel 2, staan alle behandelmethoden, nu en in de toekomst, voor droge, natte en juveniele MD. En ook twee artikelen over nieuwe onderzoeksmethoden.

Droge leeftijdsgebonden maculadegeneratie; achtergrond en toekomstperspectief is geschreven door drs. Francesco Cinque, promovendus en dr. Yara Lechanteur, Radboudumc, Nijmegen, afdeling Oogheelkunde.

Natte leeftijdsgebonden maculadegeneratie: huidige behandelingen (met nadruk op brolocizumab (Beovu®)) en de toekomst is van de hand van dr.

Elon van Dijk, oogarts in opleiding, Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden.

Juvenile maculadegeneratie komt aan de orde in “De Rol van vitamine A bij netvlies aandoeningen” van drs. Catherina Li, arts-onderzoeker, Radboudumc, Nijmegen, afdeling Oogheelkunde.

Nieuwe onderzoeksmethoden komen aan de orde in Kunstmatige intelligentie voor leeftijdsgebonden maculadegeneratie van drs. Eric Thee, promovendus ErasmusMC, Rotterdam, afdeling Oogheelkunde

En Netvlies-op-een-Chip: Nieuwe technologie om netvlies-aandoeningen te simuleren en behandelen geschreven door drs. Edwin van Oosten, promovendus, dr. Alex Garanto, Radboudumc, Nijmegen, afdeling Kindergeneeskunde en Genetica, en prof. dr. Andries van der Meer, Universiteit Twente, Enschede

Wij danken alle schrijvers hartelijk voor hun bijdragen!

Het Oogfonds presenteert de nationale database over MD – MacuNED: een groeiende informatiebron over MD.

Stuurt u suggesties, aanbevelingen voor thema's en opmerkingen naar hoofdredacteur@maculavereniging.nl.

Veel leesplezier!

MACULA SUPPORT & MAXIM EYES

NED/ADVM/MICRO/06/2020 / KAG-nr. 4447-0620-2268

**NIEUWE
FORMULERING**

VOEDINGS- SUPPLEMENTEN VOOR DE OGEN*

* Bevat zink dat goed is voor het
gezichtsvermogen en de conditie
van het oog ondersteunt

 Horus
PHARMA
360° INNOVATION

Horus Pharma Nederland BV
Weena 290 - 3012 NJ Rotterdam
+31 10 282 12 35

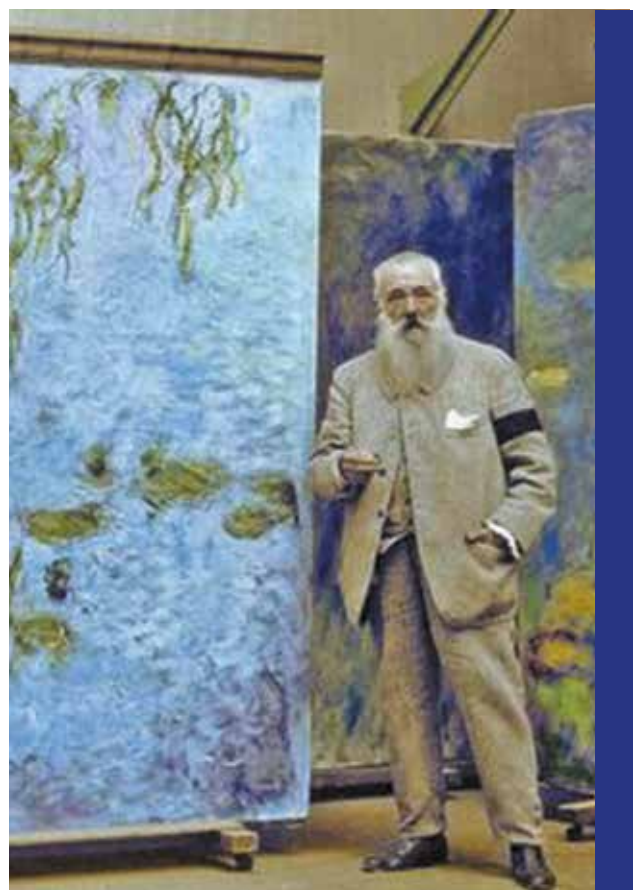
Claude Monet, Schilderen als het zicht minder wordt

Geschreven door dr. Pandelis Fotiou, oogarts, Het Oogziekenhuis, Rotterdam

De beroemde impressionistische Franse schilder, Claude Monet (1840 – 1926), kreeg rond 1905 problemen met zijn zicht. In 1912 werd in beide ogen staar geconstateerd. Monet schreef toen: *“Kleuren zijn niet langer met dezelfde intensiteit waar te nemen... rood leek me modderig, roze smakeloos en de tussentonen en lagere tonen ontgingen me...”*.

De Duitse oogarts Richard Liebreich, woonachtig in Londen, adviseerde een operatie aan zijn rechteroog maar Monet weigerde. Zijn gezichtsvermogen bleef echter verder afnemen waardoor Monet na 1918 niet meer bij daglicht kon schilderen omdat het te fel en te storend was. Om te voorkomen dat hij de verkeerde kleuren koos, labelde hij zijn verftubes en plaatste de verf steeds in dezelfde volgorde op zijn palet.

Rond 1922 kon Monet zelfs niet meer lezen of schrijven en zei: “Ik ben nagenoeg blind”. Op advies van de Franse premier en arts, George Clemenceau, werd hij door de voornaamste arts in Parijs, Charles Coutela, onderzocht die ook een operatie suggereerde. Monet weigerde omdat hij bang was vanwege de mislukte operaties bij de schilders Honoré Daumier en Mary Cassatt. Daarom schreef dokter Coutela een

mydriaticum voor, een medicijn om de pupil te verwijden. Monet ondervond hier helaas slechts kortstondig verbetering door. Uiteindelijk stemde Monet in januari 1923, op 83-jarige leeftijd, in met een ingreep en dokter Coutela voerde een lensoperatie uit.

Deze operatie was helaas ook bij hem geen succes. Gedurende de maanden na de operatie nam zijn zicht af en Monet was erg teleurgesteld door het resultaat. Dokter Coutela vertelde

Wilt u verder lezen, dan dient u lid te worden
de MaculaVereniging. De maculaVisie is dan
te vinden achter inloggen.

[Lid worden](#)